



Kangasniemen kunnan hallintosääntö

Hyväksytty
Kunnanhallitus 25.11.2024 § xx
Kunnanvaltuusto 9.12.2024 § xx
Voimaantulo 1.1.2025

Kangasniemen kunnan hallintosääntö

Sisällysluettelo

I OSA Hallinnon ja toiminnan järjestäminen.....	6
1 luku Kunnan johtaminen.....	6
1 § Hallintosäännön soveltaminen.....	6
2 § Kunnan johtamisjärjestelmä.....	6
3 § Esittely kunnanhallituksessa ja lautakunnissa.....	7
4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät.....	7
5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät.....	7
6 § Kunnan viestintä.....	8
2 luku Toimielinorganisaatio.....	9
7 § Valtuusto.....	9
8 § Kunnanhallitus.....	9
9 § Tarkastuslautakunta.....	10
10 § Lautakunnat.....	10
11 § Kuntien yhteiset lautakunnat.....	10
12 § Yhteistyöryhmä.....	12
13 § Vaalitoimielimet.....	12
3 luku Vaikuttamistoimielimet.....	13
4 luku Henkilöstöorganisaatio.....	14
16 § Henkilöstöorganisaatio.....	14
17 § Kunnanjohtaja.....	16
18 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät.....	16
19 § Toimialajohtajat.....	17
20 § Vastuualuejohtajat.....	18
21 § Tulosyksiköiden esihenkilöt.....	18
5 luku Konserniohjaus ja sopimusten hallinta.....	19
22 § Konsernijohto.....	19
23 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako.....	19
24 § Sopimusten hallinta.....	20
6 luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako.....	21
25 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta.....	21
26 § Johtoryhmä.....	23
27 § Teknisen lautakunnan, sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ja rakennuslupajaoston tehtävät ja toimivalta.....	23

31 § Kunnanjohtajan ja toimialajohtajan tehtävät ja toimivalta	26
32 § Toimivallan edelleen siirtäminen	35
33 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta	35
34 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi	35
35 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi	35
36 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen	35
7 luku Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.....	37
37 § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi	37
38 § Päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi kunnanhallituksen päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa.....	37
39 § Toimielimen koolle kutsuminen normaalista poikkeavasti	37
8 luku Toimivalta henkilöstöasioissa	38
40 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa	38
41 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen	38
42 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi	38
43 § Kelpoisuusvaatimukset	38
44 § Haettavaksi julistaminen	38
45 § Palvelussuhteeseen ottaminen.....	39
46 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen	39
47 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista.....	39
48 § Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat	39
49 § Muut kuin harkinnanvaraiset virkavapaat	40
50 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen	40
51 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen	40
52 § Sivutoimet.....	40
53 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen	40
54 § Virantoimituksesta pidättäminen	41
55 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi	41
56 § Lomauttaminen	41
57 § Palvelussuhteen päättyminen	41
58 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen	41
59 § Palkan takaisinperiminen	41
9 luku Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen	42
60 § Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät	42
61 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät.....	42
62 § Asiakirjahallinnosta vastaavan tehtävät	43
63 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät	43
II OSA Talous ja valvonta.....	44

10 luku Taloudenhoito	44
64 § Talousarvio ja taloussuunnitelma	44
65 § Talousarvion täytäntöönpano	44
66 § Toiminnan ja talouden seuranta	45
67 § Talousarvion sitovuus	45
68 § Talousarvion muutokset	45
69 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen	46
70 § Poistosuunnitelman hyväksyminen	46
71 § Rahatoimen hoitaminen	46
72 § Maksuista päättäminen	46
73 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut	47
III OSA Valvonta	48
11 luku Ulkoinen valvonta	48
74 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta	48
75 § Tarkastuslautakunnan kokoukset	49
76 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi	49
77 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät	49
78 § Tilintarkastusyhteisön valinta	50
79 § Tilintarkastajan tehtävät	50
80 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät	50
81 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi	50
12 luku Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	51
82 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	51
83 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	51
84 § Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	51
85 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät	52
13 luku Varautuminen ja valmiussuunnittelu	53
86 § Varautuminen	53
IV OSA Valtuusto	54
14 luku Valtuuston toiminta	54
87 § Valtuuston toiminnan järjestelyt	54
88 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi	54
89 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa	54
90 § Istumajärjestys	55
15 luku Valtuuston kokoukset	56
91 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous	56
92 § Kokouskutsu	56

93 § Esityslista	56
94 § Sähköinen kokouskutsu	57
95 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	57
96 § Jatkokokous	57
97 § Varavaltuutetun kutsuminen	57
98 § Läsnäolo kokouksessa	57
99 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	58
100 § Kokouksen johtaminen.....	58
101 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle	58
102 § Tilapäinen puheenjohtaja	58
104 § Asioiden käsittelyjärjestys	59
105 § Puheenvuorot	59
106 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	60
107 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	60
108 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen	60
109 § Äänestykseen otettavat ehdotukset	61
110 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys	61
111 § Äänestyksen tuloksen toteaminen	61
113 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	62
114 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille	62
16 luku Enemmistövaali ja suhteellinen vaali	63
115 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset	63
116 § Enemmistövaali.....	63
117 § Valtuuston vaalilautakunta	63
118 § Ehdokaslistojen laatiminen	64
119 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto	64
120 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen	64
121 § Ehdokaslistojen yhdistelmä	64
122 § Suhteellisen vaalin toimittaminen.....	64
123 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen	65
17 luku Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus	66
124 § Valtuutettujen aloitteet	66
125 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys.....	66
126 § Kyselytunti	66
V OSA Päätöksenteko- ja hallintomenettely muissa toimielimissä kuin valtuustossa	68
18 luku Kokousmenettely	68
127 § Määräysten soveltaminen	68

128 § Toimielimen päätöksentekotavat	68
129 § Sähköinen kokous.....	68
130 § Sähköinen päätöksentekomenettely	68
131 § Kokousaika ja -paikka	69
132 § Kokouskutsu	69
133 § Sähköinen kokouskutsu	69
134 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	69
135 § Jatkokokous.....	70
136 § Varajäsenen kutsuminen	70
137 § Läsnäolo kokouksessa.....	70
138 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä	70
139 § Kokouksen julkisuus	71
140 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.....	71
141 § Tilapäinen puheenjohtaja.....	71
142 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot	71
143 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely.....	71
144 § Esittelijät	71
145 § Esittely	72
146 § Esteellisyys.....	72
147 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	73
148 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	73
149 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen.....	73
150 § Äänestykseen otettavat ehdotukset.....	73
151 § Äänestys ja vaali.....	73
152 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	74
153 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle.....	75
19 luku Muut määräykset	76
154 § Aloiteoikeus	76
155 § Aloitteen käsittely	76
156 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot	76
157 § Asiakirjojen allekirjoittaminen	77
158 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen	77

I OSA

Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

1 luku

Kunnan johtaminen

1 §

Hallintosäännön soveltaminen

Kangasniemen kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

~~Hallintosäännön määräyksistä voidaan poiketa kunnanjohtajan päätöksellä, mikäli kunnan johtaminen vakavassa häiriö- tai poikkeustilanteessa näin vaatii.~~

~~Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa välttämättömän syyn vuoksi. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin. Kunnanjohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.~~

~~Toimialajohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja pääätä asiasta. Kunnanhallitukselle tulee raportoida normaalista poikkeavalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.~~

2 §

Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta ja kunnan henkilöstöpolitiikasta sekä huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan, sopimushallinnan ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. **Kunnanhallitus vastaa hyvinvointialueen kanssa käytävistä tehtävien hoitamiseen liittyvää yhteistyötä, tavoitteita ja työnjakoa koskevista neuvotteluista.**

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

3 §

Esittely kunnanhallituksessa ja lautakunnissa

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hallintojohtaja.

~~Sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa esittelijänä toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja teknisessä lautakunnassa tekninen johtaja. Sivistys- ja hyvinvointijohtajan tai teknisen johtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty. Mikäli hänkin on poissa tai esteellinen, esittelee asian lautakunnan puheenjohtaja.~~

4 §

Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

1. Johtaa kuntastrategian sekä kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin.
2. Vastaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Vastaa siitä, että kunnanjohtajan kanssa käydään vuosittain tavoite- ja arviointikeskustelut.
4. Johtaa johtajasopimuksella sovittuja neuvotteluja kunnanjohtajan kanssa sekä vastaa kunnanhallituksen tilapäiselle valiokunnalle antaman lausunnon valmistelusta.
5. Hyväksyy kunnanjohtajan kotimaan virkamatkat sekä myöntää kunnanjohtajan vuosilomat.

5 §

Valtuuston puheenjohtajan tehtävät

Valtuuston puheenjohtaja johtaa valtuustotyöskentelyä ja edistää valtuustotyöskentelyn vastuullisuutta.

Kunnanvaltuuston puheenjohtajilla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksen kokouksissa.

6 §

Kunnan viestintä

Kunnanhallitus johtaa kunnan viestintää ja tiedottamista kunnan toiminnasta viestintästrategian mukaisesti.

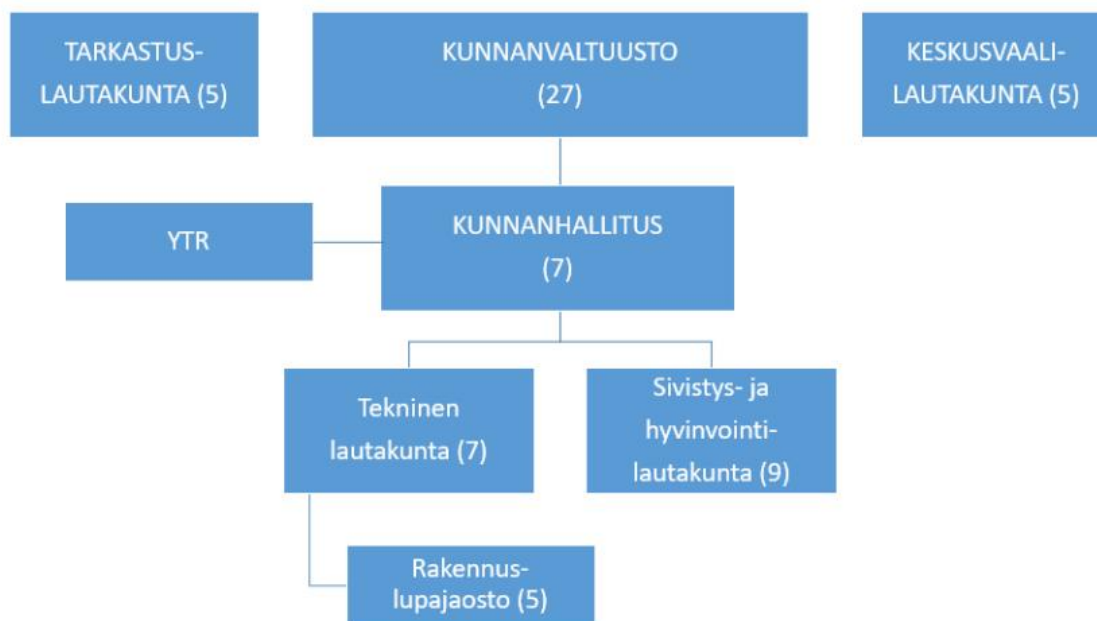
Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista sekä nimeää viestinnästä vastaavat.

Toimielimet luovat omalla toimialallaan edellytyksiä läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat huolehtivat, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun.

Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet. Kunnan viestinnän tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan palveluista, päätöksenteosta ja toiminnasta. Viestintä on avointa, ajankohtaista, aktiivista ja oma-aloitteista sekä tasapuolista.

2 luku Toimielinorganisaatio



7 § Valtuusto

Valtuustossa on 27 valtuutettua. ~~Valtuuston puheenjohtajistoa koskevat määräykset ovat 79 §:ssä.~~

8 § Kunnanhallitus

Kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, joista kunnanvaltuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja 1 varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallituksen kokousten pöytäkirjanpitäjänä toimii kunnanhallituksen nimeämä viran- tai toimenhaltija.

Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Kunnanvaltuusto voi kunnanhallituksen esityksestä asettaa myös jaostoja kunnanhallitukselle. Asettaessaan jaoston kunnanvaltuusto samalla määrää jaoston jäsenten määrän, tehtävät ja toimivallan.

Kunnanhallitus valitsee edustajansa lautakuntiin lukuun ottamatta keskusvaalilautakuntaa, tarkastuslautakuntaa ja vaalilautakuntia sekä vanhus- ja vammaisneuvostoon.

9 §

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista kunnanvaltuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

10 §

Lautakunnat

Teknisessä lautakunnassa on 7 jäsentä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa on 9 jäsentä.

Keskusvaalilautakunnassa on 5 jäsentä.

Kunnanvaltuusto valitsee lautakuntien jäsenistä puheenjohtajan ja 1 varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Teknisessä lautakunnassa on rakennuslupajaosto, jossa on 5 jäsentä.

Kunnanvaltuusto valitsee jaostojen jäsenet ja määrää jaostolle puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan. Jokaiselle jäsenelle on henkilökohtainen varajäsen.

11 §

Kuntien yhteiset lautakunnat

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Mikkelin kaupungin, Hirvensalmen, Kangasniemen, Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntien yhteisessä ympäristölautakunnassa on 9 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Vastuukunta Mikkelin valitsee lautakuntaan 5 varsinaista ja 5 varajäsentä ja muut kunnat kukin 1 jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä. Lautakunta nimeää puheenjohtajiston.

Kangasniemen kunnanvaltuusto valitsee Kangasniemen kunnan jäsenen ja varajäsenen Mikkelin seudun ympäristölautakuntaan.

Mikkelin seudun työllisyyslautakunta

Mikkelin kaupungin, Hirvensalmen, Juvan, Kangasniemen, Mäntyharjun, Pertunmaan ja Puumalan yhteisessä työllisyyslautakunnassa on kymmenen (10) jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Mikkelin kaupungin (vastuukunnan) valtuusto asettaa lautakunnan toimikaudekseen sopijakuntien valtuustojen nimeämistä jäsenistä ja varajäsenistä. Mikkelin kaupungin valtuusto nimeää puheenjohtajan. Lautakunnan jäsenet valitaan niin, että Mikkelin kaupunki nimeää lautakuntaan viisi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet ja muut kunnat asettavat keskuu-

destaan viisi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä valitsevat keskuudestaan varapuheenjohtajan. Lautakunta vastaa laissa työvoimapalvelujen järjestämisestä (380/2023) tarkoitettujen julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä 1.1.2025 lukien.

Kangasniemen kunnanvaltuusto valitsee Kangasniemen kunnan jäsenen ja varajäsenen Mikkelin seudun työllisyyslautakuntaan.

Puulan seutuopistolautakunta

Joutsan, Toivakan ja Kangasniemen yhteisessä Puulan seutuopistolautakunnassa on 7 jäsentä ja heidän varajäsenensä. Lautakunnan kuntaedustus jakaantuu seuraavasti: Joutsan kunta 3 jäsentä, Kangasniemen kunta 3 jäsentä, joista 1 on kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja ja Toivakan kunta 1 jäsentä.

Vastuukunnan Joutsan kunnanvaltuusto nimeää opistolautakunnan jäsenestä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kahdeksi vuodeksi. Puheenjohtajuus kiertää sopimuskuntien kesken 2 vuoden mittaisina toimikausina 1.1.2009 lähtien seuraavassa järjestyksessä: Kangasniemi, Toivakka, Joutsa. Varapuheenjohtaja valitaan vastaavasti kahden vuoden mittaisiksi toimikausiksi seuraavassa järjestyksessä: Toivakka, Joutsa, Kangasniemi.

Kangasniemen kunnanvaltuusto valitsee opistolautakuntaan 3 jäsentä ja henkilökohtaiset varajäsenet Puulan seutuopistolautakuntaan.

Sateenkaaren koulun kuntayhtymä

Sateenkaaren koulun kuntayhtymän muodostavat: Pieksämäki, Enonkoski, Mäntyharju, Hankasalmi, Juva, Joutsa, Konnevesi, Kangasniemi ja Sulkava. Sateenkaaren koulun kuntayhtymässä ylintä päätösvaltaa käyttävät jäsenkuntien valtuustot siten kuin perussopimuksessa on jäsenkuntien kesken sovittu.

Yhtymähallitus johtaa kuntayhtymän toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä ja perussopimuksessa sovituista tehtävistä. Yhtymähallitukseen kuuluu 5 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on myös henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunnassa on 4 jäsentä, jotka valitaan perussopimuksessa sovitulla tavalla. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Jäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja.

Kangasniemen kunnanvaltuusto valitsee Sateenkaaren koulun kuntayhtymään yhtymähallituksen jäsenen tai varajäsenen sekä tarkastuslautakunnan tai varajäsenen perustamissopimuksen ja kuntien välisten neuvottelujen perusteella.

12 §

Yhteistyöryhmä

Kunnassa toimii virallinen yhteistoiminta- ja työsuojeluelin, yhteistyöryhmä (YTR), joka koostuu viranhaltijoiden, työntekijöiden ja työnantajan edustajista. Esittelijänä toimii hallintojohtaja.

YTR toimii myös virallisena työsuojeluelimenä, työsuojeluasioissa esittelijänä toimii työsuojelupäällikkö.

Kunnanhallitus valitsee yhteistyöryhmään työnantajan edustajat kunnanhallituksen toimikautta vastaavaksi ajaksi. Henkilöstöä edustaa pääsopijapuolia edustavat luottamusmiehet ja toimikaudelle valittuna olevat työsuojeluvaltuutetut. Yhteistyöryhmän puheenjohtajuudesta sovitaan toimikauden alkaessa.

Ennen kuin kunnanhallitus tai lautakunnat tekevät henkilöstöä koskevia merkittäviä ratkaisuja, asia käsitellään YTR:ssä.

13 §

Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa. ~~Keskusvaalilautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään viisi. Lautakunnan tehtävänä on valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittamiseen liittyvien tehtävien hoitaminen.~~

3 luku

Vaikuttamistoimielimet

14 §

Nuorisovaltuusto

Kunnassa on nuorisovaltuusto, johon valitaan 8–12 jäsentä nuorisovaltuustovaaleilla. Nuorisovaltuuston toimintaa ohjaa erillinen sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hyväksymä toimintaohje.

Nuorisovaltuuston puheenjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa.

15 §

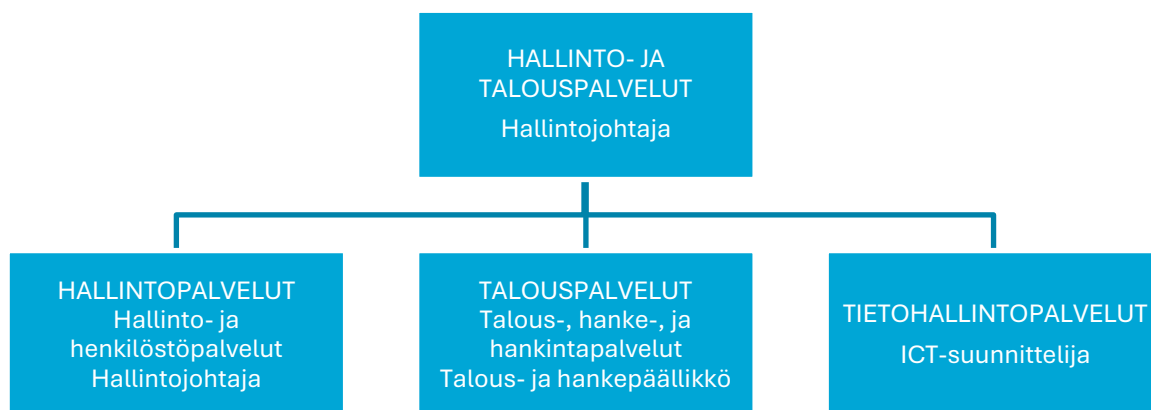
Vanhus- ja vammaisneuvosto

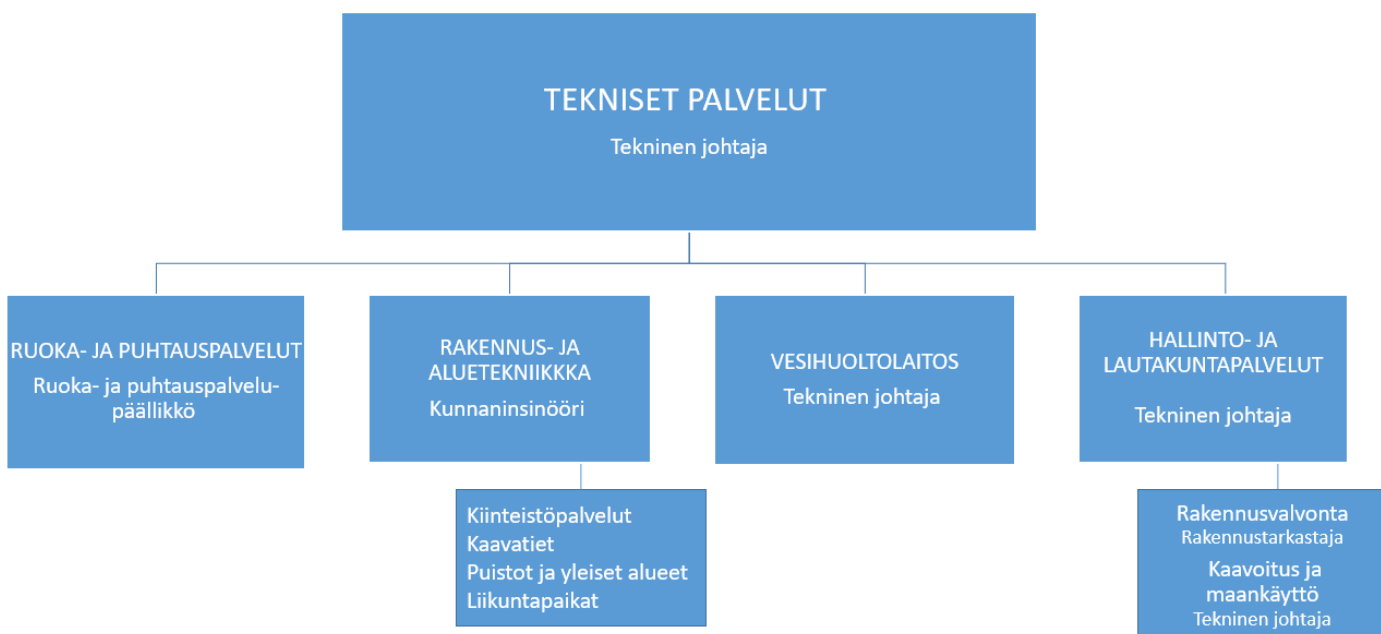
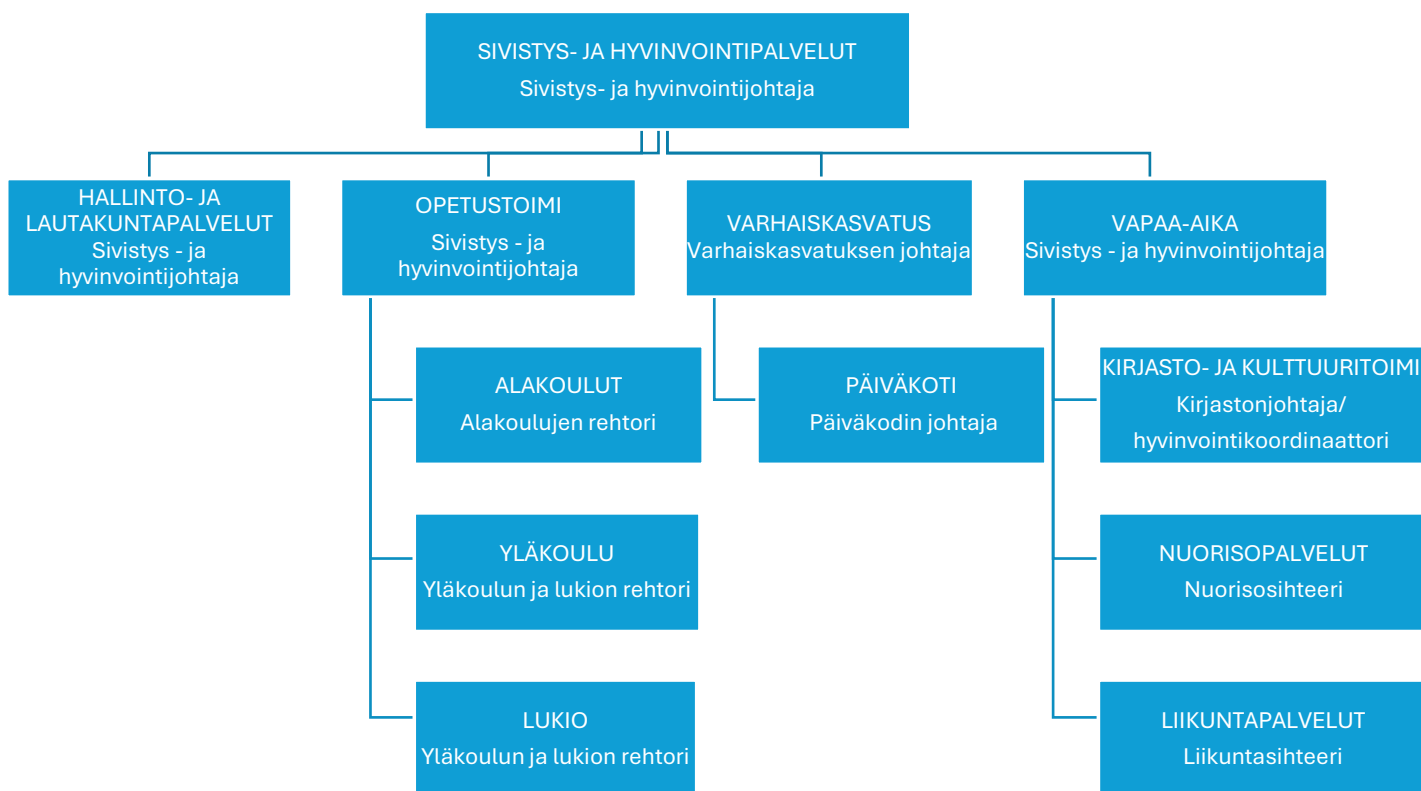
Kunnassa on vanhus- ja vammaisneuvosto, jonka kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus. Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintaa ohjaa erillinen kunnanhallituksen hyväksymä toimintaohje.

Vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa.

4 luku**Henkilöstöorganisaatio****16 §****Henkilöstöorganisaatio**

Hallintosäännössä kuvataan kunnan organisaatio.





17 §**Kunnanjohtaja**

Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen toimialan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen alaisuudessa.

Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen toimii sijaisena hallintojohtaja tai myös hänen ollessa poissa tai esteellinen kunnanjohtajan nimeämänä tekninen johtaja tai sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

18 §**Toimialojen organisaatio ja tehtävät**

Kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät alaisensa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtäväjaosta siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

KUNNANHALLITUS

Hallinto- ja talouspalvelut, toimialajohtaja Hallintojohtaja

Vastuualue	Tulosityksikkö	Viranhaltija
Konserni- ja elinkeinopalvelut	Konserni- ja elinkeinopalvelut	Kunnanjohtaja Kunnanjohtaja
Hallinto- ja talouspalvelut	Hallinto- ja henkilöstöpalvelut Talous- hanke- ja hankintapalvelut Tietohallintopalvelut Työllisyyspalvelut	Hallintojohtaja Hallintojohtaja Talous- ja hankepääällikkö ICT-suunnittelija Työllisyyskoordinaattori

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut, toimialajohtaja Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Vastuualue	Tulosityksikkö	Viranhaltija
Hallinto- ja lautakuntapalvelut	Hallinto- ja lautakuntapalvelut Hallinto/hankkeet opetustoimi	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Alakoulut	Ala-asteet Koululaisten IP/AP-toiminta	Alakoulujen rehtori Alakoulujen rehtori Alakoulujen rehtori
Yläkoulu	Kankainen	Yläkoulun ja lukion rehtori Yläkoulun ja lukion rehtori
Lukio	Lukio	Yläkoulun ja lukion rehtori Yläkoulun ja lukion rehtori

Varhaiskasvatus

Hallinto
Päiväkoti
Perhepäivähoito

Vapaa-aika

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
Nuorisopalvelut
Liikuntapalvelut

Varhaiskasvatuksen johtaja

Varhaiskasvatuksen johtaja
Päiväkodin johtaja
Varhaiskasvatuksen johtaja
Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja
Kirjastonjohtaja /hyvinvointi-koordinaattori
Nuorisosihteeri
Liikuntasihteeri

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tekniset palvelut, toimialajohtaja Tekninen johtaja

Vastuualue**Tulosityksikkö****Viranhaltija****Hallinto- ja lautakuntapalvelut**

Hallinto- ja lautakuntapalvelut
Kaavoitus ja maankäyttö
Rakennusvalvonta

Tekninen johtaja

Tekninen johtaja
Tekninen johtaja
Rakennustarkastaja
Kunnaninsinööri

Rakennus- ja aluetekniikka

Kiinteistöpalvelut
Aluetekniikka
Liikuntapaikat

Kunnaninsinööri
Kunnaninsinööri
Kunnaninsinööri

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruokapalvelut
Puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö

Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö
Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö

Vesihuoltolaitos

Vesilaitos
Viemärlaitos

Tekninen johtaja

Tekninen johtaja
Tekninen johtaja

19 §**Toimialajohtajat**

Hallinnon ja talouden toimialaa johtaa hallintojohtaja.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialaa johtaa sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Teknisen toimialaa johtaa tekninen johtaja.

Toimialajohtaja vastaa toimialansa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa.

Kunnanjohtaja määrää toimialajohtajan sijaisen, joka hoitaa toimialajohtajan tehtäviä hänen ollessa poissa tai esteellinen.

20 §**Vastuualuejohtajat**

Vastuualuejohtaja vastaa vastualueen toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, lautakunnan ja toimialajohtajan alaisuudessa.

Vastaa valtuustotason sitovuudesta.

Toimialajohtaja määrää vastuualuejohtajan sijaisen, joka hoitaa vastuualuejohtajan tehtäviä hänen ollessa poissa tai esteellinen.

21 §**Tulosityksiköiden esihenkilöt**

Tulosityksikön esihenkilö vastaa tulosityksikön toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa vastuualuejohtajan alaisuudessa.

Vastuualuejohtaja määrää tulosityksikön esihenkilön sijaisen, joka hoitaa tulosityksikön esihenkilön tehtäviä hänen ollessa poissa tai esteellinen.

5 luku

Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

22 §

Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja sekä talous- ja hankepäällikkö. Kunnanjohtajan sekä talous- ja hankepäällikön tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

23 §

Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohdaisen työnjaon
4. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
5. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin
6. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet
7. antaa valtuustolle kolmannesvuosittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehitymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
8. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä
9. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
10. käyttää osakkeenomistajalle kuuluvaa päätösvaltaa silloin, kun päätös tehdään yhtiökousta pitämättä.

Kunnanjohtaja

1. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnasta kunnanhallitukselle
2. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymistä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle
3. antaa kunnan ennakokannan konserniohjeen edellyttämistä asioista
4. valmistele konserniohjeessa tarkoitetun ennakkohyväksynnän antamisesta tytäryhteisöille ja lausuu tarvittaessa tytäryhtiöille ja lausuu tarvittaessa tytäryhteisöille näiden taloussuunnitelmista ja -arvioista
5. tekee vaatimuksen ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan koolle kutsumisesta
6. valmistele kunnanhallitukselle yhtiöiden ja muiden yhteisöjen perustamista, osakkeiden ja osuuksien ostamista ja myymistä sekä säätiöiden perustamista koskevista asioista

7. valmistelee kunnanhallitukselle perustamisen jälkeen, osakassopimuksen ja muihin vastaaviin asiakirjoihin tehtävistä muutoksista
8. tekee vaatimuksen erityistilintarkastuksen järjestämiseksi
9. vastaa konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta
10. valmistelee kunnanhallitukselle keskeisimmät elinvoimahankkeet
11. edistää ja kehittää kuntakonsernin ja elinkeinotoimijoiden välistä yhteistyötä
12. vastaa elinvoimaa tukevien kumppanuuksien kehittämisestä
13. edistää ja kehittää osaltaan kuntamarkkinointia.

24 §

Sopimusten hallinta

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

6 luku

Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

25 §

Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä. Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja tai kunnanhallituksen määräämä viranhaltija.

Kunnanhallitus

1. valmistelee kunnanvaltuuston päätettäväksi tulevat asiat
2. seuraa kunnanvaltuuston kunnan organisaatiolle asettamien tulostavoitteiden toteuttamista ja vastaa kunnan talouden vakaudesta
3. vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta
4. niistä asioista, jotka ovat tarpeen kunnan toiminnan turvaamiseksi ja kunnanhallitukselle määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi
5. kiinteän omaisuuden ostamisesta valtuuston myöntämin määrärahoihin, myymisestä tai muusta luovuttamisesta ja niistä laadittujen kauppakirjojen hyväksymisestä
6. kunnan metsätaloudesta
7. osakkeiden ja arvo-osuuksien ostosta / myynnistä, kun niiden arvo on yli 10.000 euroa
8. asemakaavan toteuttamista varten tarvittavien alueiden, rakennusten ja laitteiden ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja lunastamisesta
9. rakennuspaikkojen myynnistä noudattaen valtuuston antamia yleisperiaatteita
10. selityksen antamisesta kunnanvaltuuston puolesta valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kunnanhallitus katsoo, että kunnanvaltuuston päätöstä ei ole kumottava
11. verohallitukselle tehtävän oikaisuvaatimuksen tekemisestä
12. kunnalle tulevan perinnön vastaanottamisesta sekä ohjeiden antamisesta kunnalle testamentattujen tai lahjoitettujen varojen hoitoa ja käyttöä koskevissa asioissa
13. lykkäyksen myöntämisestä tonttien ja muiden alueiden myynti- tai vuokraehtojen mukaisen rakentamis- tai muun sellaisen velvollisuuden täyttämisestä
14. kunnan saatavien tai kunnalle tulevien suoritusten vakuuksien hyväksymisestä, valvomisesta, muuttamisesta ja vapauttamisesta
15. vakuuden antamisesta kunnan omasta velasta
16. ohjeiden antamisesta talousarviolainan ja tilapäislainan ottamiseksi
17. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista
18. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
19. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet
20. nimeää kunnan edustajat niiden yhteisöjen kokouksiin, joissa kunnalla on puhevalta sekä tarpeellisten toimintaohjeiden antamista näille
21. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä
22. äänestyspaikan määräämisestä
23. vahvistaa kunnan hankintaohjeen
24. **vahvistaa kunnan hankeohjeen**

25. päättää kunnan elinkeinoelämän tukemisperiaatteiden täytäntöönpanosta, ellei kunnanvaltuuston hyväksymissä periaatteissa ole toisin päätetty
26. lainan ottamisesta talousarvion rajoissa
27. asuntolainsäädännössä kunnan ratkaistaviksi säädetyistä asioista
28. kunnan hallussa olevien asuntojen vuokrien määrittämisestä
29. lautakuntien esityksestä asiasta, joka kuuluu kahden tai useamman lautakunnan toimialueeseen, ellei se kuulu kunnanjohtajan päätösvaltaan tai valtuuston toimialaan
30. päättää paikallisen virka- ja työehtosopimuksen hyväksymisestä
31. päättää pääsopimuksen mukaisten paikallisneuvottelujen tuloksen hyväksymisestä ja toteuttamisesta
32. vastaa asiakirjahallinnon järjestämisen perusteista ja määrää asiakirjahallinnosta vastaavan ja tämän tehtävät
33. vastaa, että kunta täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet ja valvoo velvoitteiden toteutumista sekä päättää tietosuojavastaavan virkaan ottamisesta
34. johtaa kunnan viestintää ja antaa viestinnän ohjeen
35. päättää työehtosopimusten mukaisista palkantarkistus- ja henkilökohtaisten palkanosien raamin antamisesta hallintokunnille
36. päättää kunnanjohtajan ja toimialajohtajien yli 30 päivän yhtäjaksoisesta harkinnanvaraisesta virkavapaasta/työlomasta, kun kunnanjohtajan korkeintaan 30 päivän yhtäjaksoisesta harkinnanvaraisesta virkavapaasta/työlomasta päättää kunnanhallituksen puheenjohtaja
37. ~~maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta kunnan päätösvallassa teknisen lautakunnan esityksen pohjalta seuraavissa asioissa:~~
 - ~~• rakennuskiellon tai toimenpiderajoituksen määräämisestä tai pidentämisestä päättäminen yleis- ja asemakaavan laatimisen tai muuttamisen vireillä ollessa (MRL 38, 53 ja 128 §)~~
 - ~~• rakentamiskehotuksen antamisesta ja luetteloinnista päättäminen (MRL 97 §)~~
 - ~~• alueellisen ympäristökeskuksen poikkeamispäätöksestä valittaminen (MRL 193 §)~~
 - ~~• kaavaa tai rakennusjärjestystä koskevasta hallinto-oikeuden kumoamis- tai muuttamis- päätöksestä valittaminen (MRL 191 §)~~
38. Alueidenkäyttölain mukaisesta kunnan päätösvallassa teknisen lautakunnan esityksen pohjalta seuraavissa asioissa:
 - rakennuskiellon tai toimenpiderajoituksen määräämisestä tai pidentämisestä päättäminen yleis- ja asemakaavan laatimisen tai muuttamisen vireillä ollessa
 - rakentamiskehotuksen antamisesta ja luetteloinnista päättäminen
 - alueellisen ympäristökeskuksen poikkeamispäätöksestä valittaminen
 - kaavaa tai rakennusjärjestystä koskevasta hallinto-oikeuden kumoamis- tai muuttamis- päätöksestä valittaminen

Kunnanhallitus vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) tehtävistä niiltä osin, kuin toimivaltaa ei ole siirretty yhteistoiminta-alueelle, sekä se vastaa kotoutumisen edistämistä koskeva lain (383/2023) ja työllistymisen monialaisen edistämisen lain (383/20223) tehtävistä. Kunnanhallitus voi delegoida tässä tarkoitettua toimivaltaansa alaisilleen viranhaltijoille.

Lisäksi kunnanhallitus hoitaa kunnan ulkoisia suhteita ja päättää kunnanjohtajan johtajasopimuksesta kuntalain 42 §:n rajoissa.

Mikäli toimivallasta ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

26 §

Johtoryhmä

Kunnassa on johtoryhmä, jonka kokoonpanosta päättää kunnanjohtaja. Johtoryhmä kokoontuu kunnanjohtajan kutsusta.

27 §

Teknisen lautakunnan, sivistys- ja hyvinvointilautakunnan ja rakennuslupajaoston tehtävät ja toimivalta

Lautakunnan ja jaoston yleinen toimivalta

Lautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Lautakunta

1. vastaa kunnan tehtävistä toimialueellaan
2. tekee kunnanvaltuustolle talousarviokäsittelyn yhteydessä esityksen palvelujen tuottamisesta, palveluverkosta, uusien palveluiden tuottamisesta ja nykyisten lakkauttamisesta
3. vastaa kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamisesta
4. päättää sen lisäksi, mitä erityislainsäädännössä on kunkin hallinnonalan tehtäväksi säädetty, toiminnan turvaamiseksi tarvittavista toimista
5. päättää palvelualueellaan toimeenpanossa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista
6. päättää palvelualueetta koskevista sopimuksista kunnanvaltuuston tai -hallituksen määräämissä rajoissa
7. päättää palvelualueen palveluista ja muista suoritteista perittävistä maksuista ja yleisistä maksuperusteista, jollei toisin ole säädetty tai määrätty
8. päättää toimialaan kuuluvien avustusten myöntämisestä
9. vastaa toimialaansa kuuluvien kunnan saatavien valvonnasta, poistosta, helpotuksen tai vapautuksen myöntämisestä ja kunnalle tulevien suoritusten vakuuksien hyväksymisestä, valvomisesta, muuttamisesta ja vapauttamisesta, ellei se lain mukaan kuulu muulle viranomaiselle

10. vastaa yli 2.000 euron vahingonkorvauksen myöntämisestä tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi. Sitä pienemmistä vastaa toimialajohtaja.
11. päättää irtaimen omaisuuden myynnistä tai käytöstä poistamisesta, kun arvo on yli 20.000 euroa ja pienemmät päättää toimialajohtaja
12. päättää palvelualueellaan muutoksen hakemisesta tuomioistuimen ja muiden viranomaisten päätöksiin ja käyttää palvelualueellaan kunnan puhevaltaa.

Lautakunnat voivat siirtää toimivaltaansa alaisilleen jaostoille, johtokunnille ja toimikunnille, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille.

Lautakunnat vastaavat toimialueillaan riittävän sisäisen valvonnan järjestämisestä.

28 §

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen, vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen, kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden järjestämisestä. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta käyttää koulutuksen järjestäjän ratkaisovaltaa.

Lautakunnan esittelijänä toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää edellä mainittujen lautakunnille kuuluvien asioiden lisäksi:

1. ~~päättää kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti kunnan kouluverkosta~~
2. varhaiskasvatussuunnitelman sekä esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien hyväksymisestä
3. perusopetukseen valmistavan opetuksen, lisäopetuksen ja joustavan perusopetuksen järjestämisestä
4. koulujen järjestyssääntöjen hyväksymisestä
5. päättää perusopetuksen oppilaan ja lukion opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta
6. sivistyspalveluihin kohdistuvan lakisääteisen arvioinnin suorittamisesta
7. periaatteista esi- ja perusopetuksen oppilaiden ja lukion opiskelijoiden oppilaaksi otossa
8. **koululaitoksen lukuvuoden työ- ja loma-ajoista**
9. koulukuljetuksen periaatteista
10. vahvistaa ja jakaa toimintayksiköiden määrärahat valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa
11. oppilaan ottamisesta tai siirtämisestä erityisopetukseen sekä erityisopetuksen päättämisestä vastoin huoltajien tahtoa
12. vastaa yhteistyöstä alueen oppilaitosten kanssa.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja on yksi kolmesta Puulan seutuopistolautakunnan kuntaedustajaksi nimettävistä henkilöistä (kts. § 11).

29 §

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta päättää yhdyskuntasuunnittelusta, kuntatekniikasta, vesihuollosta, kiinteistöistä sekä ruoka- ja puhtauspalveluista.

Lautakunnan esittelijänä toimii tekninen johtaja.

Tekninen lautakunta päättää edellä mainittujen lautakunnille kuuluvien asioiden lisäksi:

1. valmistelee kunnan kaavoitukseen ja maankäyttöön kuuluvat tehtävät
2. hyväksyy ja asettaa nähtäville ranta-asemakaavaluonnokset ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmat.
- ~~3. poikkeamislupien myöntäminen (MRL 171 §)~~
- ~~4. päättää ja hyväksyy rakennushankkeiden pääpiirustukset, kustannusarviot ja hankesuunnitelmat~~
- ~~5. vahvistaa omana työnä tai urakalla tehtävien töiden vuosittaisen työohjelman~~
6. hyväksyy katusuunnitelmat
7. päättää vesihuoltolaitoksen liittymis- ja käyttö sopimukset niissä tapauksissa, joissa maksu määrätään poikkeuksellisin perustein tai kyseessä on harkinta siitä, sallitaanko kiinteistön liittyä laitokseen
8. hyväksyy kulutusmaksun määräämisen vesihuoltolaissa tarkoitettujen yleisten toimitusehtojen kohdassa 6.4 tarkoitetuissa tapauksissa sekä muiden laitoksen toiminnassa vastaavasti todetuissa huolto- ja mittarivirhetapauksissa
9. valmistelee yleisistä teistä annetut lain ja asetuksen mukaiset kunnan lausunnot
10. päättää kunnallisteknisessä rakentamisessa tarvittavien maa-alueiden haltuunotossa maksettavista korvauksista
11. toimii kunnan jätehuoltoviranomaisena
12. päättää katualueiden vuokrauksesta ja kunnossapitoon liittyvistä maksuista ja taksoista
13. päättää katualueen korvauksesta (MRL104-105 §)
14. päättää vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen tarvittavien alueiden korvaamisesta
- ~~15. vahvistaa ja jakaa toimintayksiköiden määrärahat valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa~~
16. sijoittamisen edellytyksistä suunnittelutarvealueella (RakL §46), alueellisesta sijoittamisluopaa (RakL §47), alueellisesta poikkeamisesta (RakL §58) ja poikkeamista (RaL §57) sekä poikkeamispäätökseen liittyvistä ehdoista (RakL §187).
17. tekee päätökset koskien sijoittamislupia (RakL § 43)
18. toimii kunnan monijäsenenä hulevesiviranomaisena.
19. päättää alueidenkäyttölaissa (AKL) kunnalle säädetyistä tehtävistä, mikäli toimivaltaa ei ole hallintosäännössä määrätty toiselle toimielimelle tai viranhaltijalle.

Perustelut: Osa lautakunnan toimivallasta ja tehtävistä tulee suoraan erityislaista ja osa tehtävistä ja toimivallasta annetaan hallintosäännön määräyksillä.

Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Lautakunnalle voidaan siten hallintosäännön määräyksellä antaa oikeus toimialallaan edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa.

Puhevaltaa koskeva määräys antaa lautakunnalle oikeuden päättää käytetäänkö puhevaltaa ja mikä kanta lausunnossa otetaan. Lautakunnan oikeus puhevallan käyttämiseen voi myös perustua suoraan erityislain säännökseen.

30 §

Rakennuslupajaosto

Jaoston esittelijänä toimii rakennustarkastaja.

Rakennuslupajaosto toimii kunnan ~~maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana~~ rakennusvalvontaviranomaisena ja huolehtii ja päättää ~~maankäyttö- ja rakennuslain mukaan~~ kunnalle kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä sekä kulloinkin voimassa olevista muista rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavista laista ja määräyksistä, ellei se kuulu rakennustarkastajan päätösvaltaan.

Jaosto päättää rakentamislaisissa kunnalle säädetyistä tehtävistä, mikäli toimivaltaa ei ole hallintosäännössä määrätty toiselle toimielimelle tai viranhaltijalle.

Päättää rakentamislain mukaisista taksoista ja maksuperusteista.

Rakennuslupajaosto voi päätöksellään lisäksi delegoida toimivaltaa rakennustarkastajalle.

31 §

Kunnanjohtajan ja toimialajohtajan tehtävät ja toimivalta

Kunnanjohtaja vastaa koko kunnan, toimialajohtaja vastaa toimialan, vastualueen esihenkilö vastualueensa, tulosalueen esihenkilö tulosalueensa, toimintayksikön esihenkilö toimintayksikkönsä ja toimintapaikan esihenkilö toimintapaikkansa osalta organisaation johtamisesta ja ohjaamisesta kohti sovittuja päämääriä ja vuosittain sovittavia tulostavoitteita.

Vastualueen esihenkilö vastaa tilivelvollisena viranhaltijana kuntalain 75 § mukaisesti vastuualueestaan. Mikäli päätettävä asia koskee kahta tai useampaa yksikköä, siitä vastaa ylemmän yksikön esihenkilö.

Tulosalueiden, toimintayksiköiden ja toimintapaikkojen esihenkilöt vastaavat määrärahojen käytöstä, tulojen, saatavien ja maksujen perinnästä sekä valtionosuuksien ja -avustusten hakemisesta ja valtionosuuksia koskevan oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemisestä.

31 a §**Kunnanjohtaja**

1. johtaa kunnan tiedotustoimintaa kunnanhallituksen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti
2. päättää tiedotus, neuvottelu ja edustustilaisuuksista
3. myöntää oman auton käyttöoikeuden toimialueen johtajille ja antaa ohjeet oman auton käytöstä virka-ajoissa kunnan henkilöstölle sekä myöntää toimialajohtajille oikeuden matkapuhelimen luontaisetuun
4. päättää toimialajohtajien korkeintaan 30 päivän yhtäjaksoisesta harkinnanvaraisesta virkavapaasta/työlomasta, kunnanjohtajan osalta päättää kunnanhallituksen puheenjohtaja
5. edustaa tai määrää kunnan muun viranhaltijan edustamaan tai kutsuu luottamushenkilön edustamaan kuntaa tuomioistuimessa, hallintoviranomaisissa tai muissa viranomaisissa sekä neuvotteluissa, ellei kunnanhallitus yksittäistapauksissa toisin päättä
6. päättää kunnan vaakunan käyttöoikeudesta ja valvoo sen käyttöä
7. vastaa konserni- ja elinkeinopalveluista
8. vastaa kunnan markkinoinnista
9. osakkeiden ja arvo-osuuksien ostosta / myynnistä, kun niiden arvo on korkeintaan 50.000 euroa
10. päättää kunnan elinvoimatyöhön liittyvään hanketoimintaan osallistumisesta
11. päättää kunnan liputuskäytännöistä

Kunnanjohtaja voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä annetun toimivallan edelleen.

31 b §**Toimialajohtaja**

1. päättää hankinnoista talousarvion ja kunnanhallituksen hyväksymän hankintaohjeen mukaisesti
2. päättää kunnalle annettujen vakuuksien hyväksymisestä (mm. rakennusaikaiset vakuudet), valvomisesta tai vapauttamisesta kunnanhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti, jollei toisin ole säädetty tai valtuuston päätöksestä muuta johdu
3. vastaanottaa kunnanjohtajan ohella kunnan puolesta haasteita ja muita tiedonantoja
4. määrää toimialansa henkilöt hyväksymään toimialaansa kuuluvat tositteet
5. myöntää oman auton käyttöoikeuden virka-ajossa sekä päättää puhelimien käyttöoikeuksista ja luontaiseduista
6. vastaa korkeintaan 2.000 euron vahingonkorvauksen myöntämisestä tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi. Sitä suuremmista vastaa toimialan lautakunta
7. päättää käytöstä poistetun ja uushankinta-arvoltaan alle 20.000 euron irtaimen omaisuuden myynnistä
8. päättää palvelutuotantoon liittyvän maa-alueen vuokraamisesta kunnalle
9. päättää palvelujen osto- ja myyntisopimuksista
10. päättää toimialan hallinnassa olevien tilojen ja kaluston vuokrauksesta sekä niiden käytöstä

11. päättää harjoittelijan ottamisesta, oppisopimuksen solmimisesta tai muun vastaavan opiskelijan ottamisesta työsopimuksella, muuten opiskelijan ottamisesta päättää yksikön esimies
12. päättää tutkimuslupien antamisesta
13. päättää toimialansa hanketoimintaan osallistumisesta
14. vastaa toimialansa investointiohjelman valmistelusta lautakunnan käsittelyyn

Toimialajohtaja voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä annetun toimivallan edelleen.

31 c §

Hallintojohtaja

johtaa, valvoo ja kehittää kunnanjohtajan apuna kunnan hallintoa sekä lisäksi johtaa ja kehittää hallintopalveluiden toimintaa.

Sen lisäksi mitä tässä hallintosäännössä tai muualla on määrätty hallintojohtaja

1. antaa henkilöstöä koskevia yleisiä ohjeita ja määräyksiä
2. päättää eri sopimusten mukaisten palveluaikaan sidottujen lisien myöntämisestä
3. päättää kunnanhallitukselle saapuneiden ilmoitusluonteisten asioiden tiedoksiannosta
4. hyväksyy työkykyä ylläpitävää toimintaa varten laaditun ohjelman
5. hyväksyy työterveyshuollon vuosisopimuksen
6. on kunnan palkka-asiamiehenä toimiva viranhaltija
7. päättää alkupalkasta vastuualueen esimiehen esityksestä
8. antaa vakinaisiin virkoihin ja työsuhteisiin sekä yli 6 kuukauden määräaikaisen virka- tai työsuhteen täyttöluvan vastuualueen esimiehen esityksestä
9. päättää toimialajohtajan esityksestä tehtäväkohtaisen palkantarkastamisesta tehtävien vaativuuden olennaisesti muuttuessa viranhaltijan tai työntekijän siirtyessä toiseen virkaan, tehtävään tai tehtävien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai TVA-arvioinnin palkantarkistuksista sekä työehtosopimusten mahdollisista järjestelyvaraerien jaosta
10. henkilökohtaisten palkanosien hyväksymisestä
11. päättää kunnan tietojärjestelmien käyttöoikeuksien myöntämisestä
12. vastaa kunnan tietohallinnosta
- ~~13. vastaa kunnan työllisyyspalveluista~~

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty hallintojohtaja antaa hallintoa, päätösvalmistelua ja asianhallintaa koskevia menettelyohjeita.

Hallintojohtaja voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä annetun toimivallan edelleen.

31 d §**Sivistys- ja hyvinvointijohtaja**

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, valvoo ja kehittää sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialueen toimintaa.

Sen lisäksi mitä tässä hallintosäännössä tai muualla on määrätty sivistys- ja hyvinvointijohtaja

1. hyväksyy peruskoulujen ja lukion opetussuunnitelmaan perustuvan lukuvuosisuunnitelman ja perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman sekä varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelman
2. päättää esi- ja perusopetuksen oppilaaksi ottamisesta lautakunnan ohjeiden mukaisesti, kun oppilasvalinta on muu kuin lähikouluperiaate
3. päättää koulunkäynnin poikkeavasta aloittamisesta
4. päättää oppilaan ottamisesta tai siirtämisestä pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin sekä pidennetyn oppivelvollisuuden purkamisesta
5. päättää oppilaan erityisen tuen aloittamisesta, jatkamisesta ja lopettamisesta
6. päättää luvan myöntämisestä perusopetuksen oppilaalle poissaoloon koulusta yli 14 vrk
7. päättää oppilaan kuljettamisen tai saattamisen korvaamisesta
8. päättää muun kuin tilapäisen maksuttoman oppilaskuljetuksen myöntämisestä lautakunnan antaman ohjeen mukaan
9. päättää oppilasta koskevan maksusitoumuksen antamisesta
10. päättää tutkivan opettajan nimeämisestä
11. päättää luvan myöntämisestä oppilaalle koulunkäynnin jatkamiseen oppivelvollisuusiän ylittämisen jälkeen perusopetuksessa
12. vastaa oppivelvollisuuslain pykälissä 7, 15, 17, 19, 20 ja 21 määritellyistä tehtävistä koskien oppivelvollisuuden keskeyttämisestä ja opiskelupaikan osoittamista sekä opintojen maksuttomuuden pidentämisestä ja matka- ja majoituskorvauksesta Kangasniemen kunnan järjestämien opintojen osalta
13. päättää luvan myöntämisestä lukion suoritusajan pidennykseen
14. päättää opiskelijan opiskeluoikeuden pidättämisestä opiskelijan ollessa tutkimuksen alaisena rikoksesta, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua
15. päättää opiskelijan erottamisesta, mikäli opiskelija ei ole suorittanut lukion oppimäärää lukiolaissa mainitussa ajassa tai, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta ja on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja
16. päättää toisesta kunnasta tulevan oppilaan ottamisesta
17. päättää varhaiskasvatuksessa lapselle ja koulussa oppilaalle tapahtuneen vahingon korvaamisesta korkeintaan 2000 euroon saakka, kun kysymyksessä ei ole koulutapaturma
18. päättää tilaisuuksien pääsymaksuista
19. päättää henkilökohtaisen koulunkäynninohjaajan/avustajan myöntämisestä koulunkäynnin tukemiseksi

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä annetun toimivallan edelleen.

31 e §

Tekninen johtaja

Tekninen johtaja johtaa, valvoo ja kehittää teknisen toimialueen toimintaa.

Sen lisäksi mitä hallintosäännössä tai muualla on määrätty tekninen johtaja:

1. hyväksyy toimialan urakoiden lisä- ja muutostyöt määrärahojen puitteissa
2. päättää vähäisenä pidettävistä katupiirustusten muutoksista.
3. myöntää rakennusvelvoitteen täyttämiseksi jatkoajan (enintään 2 v)
4. päättää tehtävistä sähkön liittymis- ja toimitussopimuksista vastuualueellaan siltä osin, kun tehtävää ei ole annettu vastuualueiden viranhaltijoille
5. määrää ja maksuun panee taksan mukaiset vesihuoltolaitoksen maksut muissa kuin tekniselle lautakunnalle määrättyissä tapauksissa
6. hyväksyy vesihuoltolaitoksen liittymis- ja käyttö sopimukset muissa kuin teknisen lautakunnan tehtävien kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa
7. päättää luvan myöntämisestä johtojen, kilpien ja muiden sellaisten laitteiden sijoittamiseen kunnan omistamille ja hallitsemille alueille
8. kadunpitopäätöksen tekeminen, ~~maankäyttö- ja rakennuslaki § 86~~
9. huolehtii kunnallisteknisessä rakentamisessa tarvittavien maa-alueiden sekä katualueiden haltuunotosta ja tarvittavista luvista
10. päättää kunnan suostumuksesta maanomistajana käsiteltäessä rakentamista naapurin rajalle (alle 4 – 5 m)
11. myöntää hakemuksesta järjestetyssä jätteenkuljetuksessa jätehuoltomääräysten **25§** mukaan perustellusta syystä pidennetty tyhjennysväli talviaikana
12. päättää kunnan omistamien maa-alueiden vuokraamisesta maksimissaan 10 vuoden ajaksi
13. antaa lausunnon kunnan puolesta naapurien kuulemisessa
14. **päättää kunnan suostumuksen antamisesta liikennemerkkien asettamiseksi, milloin muu kuin kunta on tienpitäjänä**
15. **allekirjoittaa kunnan puolesta venepaikkavuokrasopimukset lautakunnan hyväksymien periaatteiden ja taksojen mukaisesti**
16. **päättää etuusto-oikeuden käyttämättä jättämisestä kiinteistökaupoissa**
17. ~~vahvistaa maankäyttö- ja rakennuslain 59 §:ssä mainitut~~ **kaavan laatimisesta ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset**
18. **käyttää tai valtuuttaa jonkun muun kunnan viran- ja toimenhaltijan käyttämään kunnan puolelta kiinteistönmuodostumislain (554/95), yksityistielain (560/2018) ja maantielain (503/05) mukaisissa kiinteistö- ja tietoimituksissa, yksityistielain (560/2018) mukaisissa tiekunnissa sekä yhteisalue lain (758/1989) mukaisissa osakaskunnissa**
19. **hakee kunnan puolesta kiinteistö- ja tietoimituksia**
20. **hyväksyy tonttivaraukset omakotitonttien osalta**
21. **osoitejärjestelmän ylläpito yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa**

Tekninen johtaja voi siirtää tämän pykälän mukaista ratkaisuvalltaa erillisellä päätöksellä toiselle viranhaltijalle.

31 f §

Talous- ja hankepäällikkö

johtaa, ennakoi, valvoo ja kehittää kunnanjohtajan ja toimialajohtajien kanssa yhteistyössä kunnan taloutta, hanke- ja hankintatoimintaa sekä antaa vastuualuettaan koskevia yleisiä ohjeita ja määräyksiä.

Sen lisäksi mitä tässä hallintosäännössä tai muualla on määrätty talous- ja hankepäällikkö

1. ohjaa talousarvion ja tilinpäätöksen valmistelua
2. seuraa ja raportoi talousarvion toteutumista ja vastaa lisämäärärahanhakuprosessista
3. koordinoi taloushallinnon toimintoja ml. laskutus ja perintä ja päättää saatavien juridisesta perinnästä
4. vastaa hanketoiminnan ohjauksesta ja kehittämisestä sekä vastaa hankintojen ohjauksesta ja kehittämisestä
5. päättää kassavarojen sijoittamisesta rahalaitoksiin
6. päättää kunnan omaisuuden ja muun kunnan toiminnan vakuuttamisesta
7. päättää tilapäislainan ottamisesta talousarviovuoden aikana kunnanhallituksen päättämässä rajoissa
8. vastaa kassatoimintojen ohjauksesta
9. päättää kunnan saatavien ja menojäämien poistamisesta tileistä

Ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty talous- ja hankepäällikkö antaa taloushallintoon, hanketoimintaan ja hankintoihin liittyvää päätösvalmistelua koskevia menettelyohjeita.

31 g §

Työllisyyskoordinaattori

1. Päättää lain työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta mukaiset sekä muut työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta johtuvat yksilöä ja työnantajaa koskevat päätökset sekä työvoimapolitiittiset lausunnot.

31 h §

Rehtorit

1. vastaa lukuvuosisuunnitelman laadinnasta ja päättää koulun tapahtumien järjestämisestä lukuvuoden aikana
2. päättää esi- ja perusopetuksen oppilaaksi ja lukion opiskelijaksi ottamisesta lautakunnan ohjeiden mukaisesti lähikouluperiaatteella
3. päättää erityisistä opetusjärjestelyistä

4. päättää oppiaineesta vapauttamisesta ja korvaavan opetuksen tai ohjatun toiminnan järjestämisestä
5. päättää opetusryhmien muodostamisesta lukuvuosittain lautakunnan vahvistaman käyttötalousarvion mukaisesti
6. päättää luvan myöntämisestä perusopetuksen oppilaalle poissaoloon koulusta korkeintaan 14 vrk
7. päättää tilapäisen maksuttoman oppilaskuljetuksen myöntämisestä lautakunnan antaman ohjeen mukaan
8. vastaa pedagogisten asiakirjojen valmistelusta ja toimeenpanosta (huoltajien kuuleminen, pedagoginen arvio, pedagoginen selvitys, oppimissuunnitelma ja HOJKS)
9. päättää oppilaan tehostetun tuen aloittamisesta ja lopettamisesta
10. vastaa koulun yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuoltotyöryhmän toiminnasta
11. päättää kirjallisen varoituksen antamisesta oppilaalle varattuaan oppilaalle ja huoltajalle tilaisuuden tulla kuulluksi
12. päättää perustellusta syystä opetuksen julkisuuden rajoittamisesta yksikössään
13. päättää muualla suoritettujen kurssien hyväksi lukemisesta
14. päättää erityisen tutkinnon vastaanottamisesta ja todistuksen antamisesta
15. päättää oppilaan ottamisesta perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan
16. päättää koulun ulkopuolella suoritettujen kurssien hyväksi lukemisesta lukio-opiskelijan opetussuunnitelmaan
17. päättää myönnettyjen stipendien jakamisesta

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä rehtorille annetun toimivallan edelleen.

31 i §

Varhaiskasvatuksen johtaja

1. vastaa vuosisuunnitelman laadinnasta
2. päättää lasten sijoittamisesta varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatusmaksuista lautakunnan ohjeen mukaan
3. vastaa varhaiskasvatussuunnitelmien valmistelusta ja toimeenpanosta

2. 31 j §

Kirjastonjohtaja/hyvinvointikoordinaattori

1. päättää kirjaston käytösääntöihin liittyvistä toimenpiteistä
- ~~2. seuraa ja analysoi toimintaympäristön muutoksia hyvinvointi- ja terveysvaikutusten kannalta paikallisesti ja valtakunnallisesti~~
- ~~3. seuraa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallisia linjauksia ja ohjelmia sekä tukee niiden toimeenpanoa Kangasniemen kunnassa~~
- ~~4. toimii kunnan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman sekä vuosittaisen raportin valmistelijana~~

5. koordinoi kunnan hyvinvointityötä yhteistyössä eri toimialojen sekä paikallisten järjestöjen ja yritysten kanssa
6. toimii kunnan edustajana alueellisessa hyvinvointialan yhteistyössä maakunnan ja hyvinvointialueen verkostoissa
7. osallistuu kunnan strategian valmisteluprosessiin hyvinvoinnin asiantuntijana
8. päättää kehittämisavustusten hakemisesta

31 k §

Kunnaninsinööri

1. valmistelee oman vastuualueensa investoinnit lautakuntaan
2. päättää välttämättömistä muutoksista vastuualueensa hyväksytyihin rakennussuunnitelmiin, mikäli urakkasopimuksesta ei muuta johdu eikä tämä aiheuta urakan kohteen käyttö-tarkoitukseen eikä hyväksytyin laatu- ja kustannustason muutosta
3. hyväksyy vastuualueen urakoiden lisä- ja muutostyöt määrärahojen puitteissa
4. anoo kunnan toimesta rakennutettavien kohteiden rakennusluvut
5. päättää liikennemerkkien asettamisesta siellä missä kunta on tienpitäjänä
6. päättää kadun tilapäisestä sulkemisesta, tieliikenneasetus § 49
7. päättää kunnan omistamien tai hallinnoimien yleisten maa-alueiden alle vuoden pituisesta vuokraamisesta
8. päättää yleisten alueiden osalta yksittäisten puiden poistamisesta
9. päättää ajoneuvojen siirtämisestä ja romuautojen hävittämisestä annetun lain mukaisista kunnalle kuuluvista tehtävistä

Maankäyttöasiantuntija

22. päättää kunnan suostumuksen antamisesta liikennemerkkien asettamiseksi, milloin muu kuin kunta on tienpitäjänä
23. allekirjoittaa kunnan puolesta venepaikkavuokrasopimukset lautakunnan hyväksymien periaatteiden ja taksojen mukaisesti
24. päättää etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä kiinteistökaupoissa
25. vahvistaa maankäyttö- ja rakennuslain 59 §:ssä mainitut kaavan laatimisesta ja käsittelystä aiheutuneet kustannukset
26. käyttää tai valtuuttaa jonkun muun kunnan viran- ja toimenhaltijan käyttämään kunnan puhevaltaa kiinteistönmuodostumislain (554/95), yksityistielain (560/2018) ja maantielain (503/05) mukaisissa kiinteistö- ja tietoimituksissa, yksityistielain (560/2018) mukaisissa tiekunnissa sekä yhteisaluelain (758/1989) mukaisissa osakaskunnissa
27. hakee kunnan puolesta kiinteistö- ja tietoimituksia
28. hyväksyy tonttivaraukset omakotitonttien osalta
29. osoitejärjestelmän ylläpito yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa
30. päättää ajoneuvojen siirtämisestä ja romuautojen hävittämisestä annetun lain mukaisista kunnalle kuuluvista tehtävistä

Rakennustarkastaja

- 1) päättää rakennusluvan myöntämisestä väliaikaisesta rakennukselle (RakL 10 §)
- 2) päättää rakennuskohteen rakentamisluvasta (RakL 42-43 §)
- 3) päättää sijoittamisluvasta asemakaavoitetulla alueella (RakL 44 §)
- 4) päättää maisematyöluvista (RakL 53-54 §)
- 5) päättää purkamisluvasta ja purkamisluvan edellytyksistä (RakL 55- 56 §)
- 6) päättää vähäisestä poikkeamisesta rakentamisluvan yhteydessä (RakL 59 §)
- 7) suorittaa kuulemisen ja tiedottamisen rakentamisluvasta, maisematyöluvasta, erillisestä sijoittamisluvasta asemakaavoitetulla alueella ja purkamisluvasta (RakL 63-65 §)
- 8) pyytää oman toimivaltansa osalta tarvittavat lausunnot purkamis- maisema-, erillisestä sijoittamisluvasta asemakaavoitetulla alueella ja rakentamisluvasta (RakL 66-67 §)
- 9) toimittaa tiedot viranomaiskatselmuksista Ryhti-järjestelmään (RakL 72 §)
- 10) toimittaa rakentamisen lupiin liittyvät tiedot Ryhti-järjestelmään (RakL 73 §)
- 11) antaa lupapäätöksessä rakennuskohdetta, rakennustyön tai toimenpiteen suorittamista ja niistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen rajoittamista koskevia määräyksiä (RakL 76§)
- 12) päättää rakennusluvan voimassaoloajan jatkamisesta (RakL 77 §)
- 13) päättää rakennustyön aloittamisoikeudesta (RakL 78 §)
- 14) toteaa suunnittelijan kelpoisuuden (RakL 85 §)
- 15) tarkistaa rakennustyön vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuuden (RakL 89 §)
- 16) antaa luvan naapurin alueen käyttämiseen (RakL 106 §)
- 17) suorittaa rakennuslupiin liittyvät aloituskokoukset (RakL 110 §)
- 18) edellyttää laadunvarmistusselvityksen tekemistä (RakL 111§)
- 19) suorittaa lupapäätöksessä määritellyt viranomaiskatselmuksiset (RakL 112 §)
- 20) suorittaa muita tarkastuksia lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi. (RakL 113 §)
- 21) hyväksyy asiantuntijatarkastuksen (RakL 114 §)
- 22) päättää rakennustyön ulkopuolisesta tarkastuksesta (RakL 115 §)
- 23) päättää erityismenettelyn vaatimisesta (RakL 116 §)
- 24) päättää suunnitelmien muutoksien hyväksymisestä rakennustyön aikana (RakL 117 §)
- 25) päättää rakennustyön rakennuttajavalvonnan hyväksymisestä ja perumisesta (RakL 119 §)
- 26) suorittaa rakennustyön loppukatselmuksiset (RakL 122-123 §)
- 27) toteaa suorituskyvyttömyysvakuuden toimittamisen (RakL 124 §)
- 28) päättää rakennusrasitteista ja niiden muuttamisesta tai poistamisesta (RakL 128 - 130 §)
- 29) päättää ojan, suoja- ja pumpu-aseman sijoittamista asemakaava-alueella, silloin kun kyse ei ole vesilain mukaisesta menettelystä (RakL 132 §)
- 30) päättää kiinteistöjen yhteisjärjestelyistä, niiden muuttamisesta ja poistamisesta (RakL 135 § - 137 §)
- 31) määrää luonnollisen vedenjuoksun muuttamisesta aiheutuvan haitan muuttamisesta tai poistamisesta (RakL 138 §)
- 32) määrää rakennuksen kunnossapidon laiminlyönnistä johtuvan rakennuksen korjaamisesta tai ympäristön siistimisestä (RakL 141 §)
- 33) valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset (RakL 142 §)
- 34) velvoittaa rakennushankkeeseen ryhtyvän määrääjässä saattamaan keskeneräisen rakennustyön loppuun ryhtymään muihin toimenpiteisiin, jotka terveellisuuden, turvallisuuden taikka ympäristölle aiheutuvan haitan tai häiriön vuoksi ovat tarpeen. (RakL 144 §)
- 35) tarkastusoikeus (RakL 148 §)

32 §**Toimivallan edelleen siirtäminen**

Toimielin voi siirtää sille **hallintosäännössä** määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

33 §**Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta**

Kunnanvaltuuston asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee **hallintojohtaja**.

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisultaansa alaiselleen viranhaltijalle.

34 §**Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi**

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kunnanjohtaja.

35 §**Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi**

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi lautakunnan esittelijä.

36 §**Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen**

~~Kunnanhallituksella ja lautakunnilla on otto-oikeus.~~

Kunnanhallituksen alaisen viranomaisen ja kunnanhallituksen jaoston on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Lautakunnan alaisen viranomaisen sekä lautakunnan jaoston on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista lautakunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen ja lautakunnan puheenjohtajalle ja esittelijälle.

Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen tai lautakunnan käsiteltäväksi.

7 luku

Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa

37 §

Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi

Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa ja välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaali-toimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteis- töihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kunnanjohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Toimialajohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja pääätä asiasta.

Kunnanhallitukselle tulee raportoida tähän pykälään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

38 §

Päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi kunnanhallituksen päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa

Kunnanhallitus voi vahvistaa kunnanjohtajan ja toimialajohtajan normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan määräajaksi poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteessa 39 §:ssä mainitun välttämättömän syyn vuoksi. Kunnanhallitus voi – vahvistamisen sijaan – sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käytölle ole enää perusteita.

39 §

Toimielimen koolle kutsuminen normaalista poikkeavasti

Toimielimen kokouskutsun lähettämisen määräajasta voidaan poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa poiketa päätöksenteon nopeuttamiseksi.

8 luku

Toimivalta henkilöstöasioissa

40 §

Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

41 §

Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää kunnanjohtajan ja toimialojen johtajien virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

Kunnanhallitus päättää muiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

42 §

Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Kunnanhallitus päättää virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi.

43 §

Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajaksi valittavalta vaaditaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja sen lisäksi hallinnollista kokemusta tai hyvä perehtyneisyys kunnallishallintoon ja -talouteen.

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää viran kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty virkaa perustettaessa tai viran kelpoisuusehdoista ei ole säädetty laissa tai asetuksessa.

~~Virkojen kelpoisuusluettelo ylläpidetään henkilöstöpalveluissa.~~

Jos henkilö otetaan virkasuhteeseen ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa, kelpoisuusvaatimuksista päättää virkasuhteeseen ottava viranomainen.

44 §

Haettavaksi julistaminen

Viran tai virkasuhteen julistaa haettavaksi virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen. Kun virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen on valtuusto, viran tai virkasuhteen julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus.

45 §**Palvelussuhteeseen ottaminen**

Kunnanvaltuusto valitsee kunnanjohtajan. Kunnanhallitus valitsee toimialajohtajat. Kunnanhallitus ja lautakunta valitsee oman toimialan vakinaiset virka- ja työsuhteiset työntekijät.

Toimialajohtaja valitsee oman toimialan määräaikaiset virka- ja työsuhteiset työntekijät, joiden työ-sopimus on korkeintaan 12 kuukautta. Vastuualueiden johtajat sekä tulosityksiköiden esihenkilöt valitsevat oman toimialansa työntekijät, joiden työ-sopimus on korkeintaan 6 kuukautta.

Kunnanjohtaja valitsee useamman toimialan alaiset määräaikaiset virka- ja työsuhteiset työnteki-jät, joiden työ-sopimus on korkeintaan 12 kuukautta.

Kunnanhallitus ja lautakunta voi delegoida päätösvaltaa alaiselleen määräaikaisten ja toistaiseksi otettavien virkasuhteisten valinnassa sekä määräaikaisten ja toistaiseksi otettavien työsuhteisten osalta.

46 §**Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen**

Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen. Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa kuitenkin kunnanhallitus.

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen.

47 §**Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista**

Jos haettavana olleeseen virkaan tai virkasuhteeseen valittu irtisanoutuu ennen virantoimituksen alkamista, eikä varalle ole valittu ketään, voidaan viranhaltija valita niiden virkaa tai virkasuhdetta hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

48 §**Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat**

Kunnanjohtaja ja toimialojen johtajat myöntävät harkinnanvaraisen virkavapaan ja työvapaan enin-tään 6 kuukauden ajaksi, mikäli harkittavaksi ei tule virkavapauden tai työloman ajalta maksettava palkan määrä.

Kunnanjohtajan osalta harkinnanvaraisen virkavapauden myöntää kunnanhallitus, mikäli harkitta-vaksi ei tule virkavapauden tai työloman ajalta maksettava palkan määrä.

Toimialajohtaja voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä annetun toimivallan edelleen.

49 §**Muut kuin harkinnanvaraiset virkavapaat**

Vuosiloma:

Kunnanjohtajan vuosiloman myöntää kunnanhallituksen puheenjohtaja.

Kunnanjohtaja vahvistaa vuosiloman välittömässä alaisuudessaan oleville viranhaltijoille.

Toimialajohtajat ja esimiehet vahvistavat vuosilomat välittömässä alaisuudessaan oleville henkilöille.

Koulutukseen osallistuminen:

Kunnanjohtajan koulutukset myöntää kunnanhallituksen puheenjohtaja.

Kunnanjohtaja vahvistaa koulutukset välittömässä alaisuudessaan oleville viranhaltijoille.

Toimialajohtajat ja esimiehet vahvistavat koulutukset välittömässä alaisuudessaan oleville henkilöille.

50 §**Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen**

Mikäli tässä luvussa ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää kunnanhallitus.

Kunnanhallitus voi siirtää erillisellä päätöksellä tässä pykälässä annetun toimivallan edelleen.

51 §**Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen**

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisen viranhaltijalain 24 §:n nojalla päättää viranomainen, jolla on toimivalta molempiin virkasuhteisiin ottamisessa. Jos toimivalta on eri viranomaisilla, siirtämisestä päättää kunnanhallitus.

52 §**Sivutoimet**

Sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja sivutoimiluvan peruuttamisesta sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää toimialajohtaja.

53 §**Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen**

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat päättävät kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

54 §**Virantoimituksesta pidättäminen**

Kunnallisen viranhaltijalain 48 §:n mukaan valtuusto päättää kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Valtuuston puheenjohtaja voi ennen valtuuston kokousta päättää kunnanjohtajan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanhallitus päättää muun viranhaltijan kuin kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

55 §**Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi**

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomais.

56 §**Lomauttaminen**

Kunnanhallitus päättää henkilöstön lomauttamisen periaatteista.

Viranhaltijan ja työntekijän lomauttamisesta toistaiseksi tai määräajaksi päättää toimialajohtaja.

Mikäli lomauttaminen kohdistuu eri viranomaisten valitsemiin henkilöihin, voi lomauttamisesta päättää kunnanhallitus.

57 §**Palvelussuhteen päättyminen**

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomais.

Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta ja työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

58 §**Menetettyjen ansioiden korvaaminen**

Viranhaltijalle kunnallisen viranhaltijalain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää hallintojohtaja.

59 §**Palkan takaisinperiminen**

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä päättää hallintojohtaja.

9 luku

Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen

~~Tiedonhallinnalla tarkoitetaan kunnan tehtävien hoidossa tai sen muussa toiminnassa syntyviin tarpeisiin perustuvia toimia ja tietoturvallisuustoimenpiteitä viranomaisen tietoaaineistojen, niiden käsittelyvaiheiden ja tietoaaineistoihin sisältyvien tietojen hallinnoimiseksi riippumatta tietoaaineistojen tallentamistavasta ja muista käsittelytavoista. Tällaista tietoa tulee hallinnoida ja käsitellä siten, että tieto on luotettavaa, tehokkaasti hyödynnettävää ja tuottavuutta edistävää kaikissa toiminnan tarpeissa ja erilaisissa käyttötarkoituksissa.~~

~~Kunta on tiedonhallintalaissa tarkoitettu tiedonhallintayksikkö. Tiedonhallintayksikön tehtävänä on järjestää tiedonhallinta vaatimusten mukaisesti. Tiedonhallintayksikön johtona toimii kunnanhallitus. Kunnanhallituksen on huolehdittava, että tiedonhallintaan liittyvät vastuut on määritetty.~~

~~Asiakirjahallinto ohjaa, valvoo ja kehittää asiakirjatietojen tuottamista, käsittelyä, säilyttämistä, hävittämistä ja arkistointia sekä pitää hakumenetelmien avulla asiakirjatiedot helposti saatavilla. Asiakirjatiedolla tarkoitetaan eri muodoissa olevia asiakirjoja ja asiakirjatietoja.~~

~~Hallinnon julkisuusperiaatteen mukaan viranomaisen asiakirjat ovat julkisia ja niiden salassapidosta säädetään lailla. Tietosuojasääntelyn velvoitteilla toteutetaan yksityisyyden suojaa henkilö-tietoja käsiteltäessä.~~

60 §

Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että tiedonhallintalain vastuut, käytännöt ja valvonta on määritetty kunnassa.

Tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien tehtävien vastuut ovat:

1. Vastuu tiedonhallintalain mukaisten kuvausten koostamisesta ja ylläpidosta, muutosvai-
kutusten arvioinnista ja asiakirjajulkisuutta koskevasta kuvauksesta.
2. Vastuu tietoaaineistojen sähköiseen muotoon muuttamisesta ja saatavuudesta.
3. Vastuu tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteentoimivuudesta sekä tietovarantojen yhteentoimivuudesta.
4. Vastuu asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietoaaineistojen säilyttämisen järjestämisestä ja tietosuojavastaavan nimeämisestä.

61 §

Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että asiakirjahallinnon ja arkistotoimen ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritetty kunnan eri tehtävissä.

Kunnanhallituksen tulee huolehtia arkistolain mukaisista velvoitteista:

1. Määrätä kunnan asiakirjahallintoa, arkistointia ja arkistonmuodostusta johtava viranhaltija tai toimihenkilö.
2. Antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja toimialojen vastuuhenkilöiden tehtävistä.
3. Päättää tiedonohjaussuunnitelman (AMS, TOS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta).
4. Nimeää kunnan arkistonmuodostajat ja rekisterinpitäjät.

62 §

Asiakirjahallinnosta vastaavan tehtävät

Asiakirjahallinnosta vastaava johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. Vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta.
2. Ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kunnan tiedonhallintaa.
3. Hyväksyy tiedonkäsittelyn, säilytyksen ja arkistoinnin ohjeistuksen.
4. Vastaa päätearkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista.
5. Laatii kunnan asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti.
6. Huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

63 §

Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät

Lautakunta/toimiala huolehtii oman toimialansa asiakirjatietojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti sekä nimeää asiakirjahallinnon vastuuhenkilön omalla toimialallaan.

II OSA

Talous ja valvonta

10 luku

Taloudenhoito

Talousarvio osana taloussuunnitelmaa on valtuuston keskeinen kunnan toiminnan ohjausväline sekä kunnan kokonaistalouden suunnitelma. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Talousarvio laaditaan siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan (alibudjetointikielto).

Talousarviossa on käyttötalous- ja investointiosa sekä tuloslaskelma ja rahoitusosa. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Tämä edellyttää mm. tulo-rahoituksen riittävyyden, lainakannan muutosten ja maksuvalmiuden kehityksen arviointia.

Kunnan taloutta koskevat säännökset ovat kuntalain 13 luvussa. Hallintosäätöön voidaan ottaa tarkempia määräyksiä talousarvion valmistelusta, täytäntöönpanosta ja sitovuudesta sekä toiminnan ja talouden seurannasta, rahatoimen hoitamisesta sekä muusta taloudenhoidosta.

64 §

Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Liikelaitoksen talousarvion sitovat erät ja liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

65 §

Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösunnitelmansa. Käyttösuunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Liikelaitoksen johtokunta hyväksyy valtuuston hyväksymään talousarvioon perustuvan liikelaitoksen talousarvion.

Valtuusto voi talousarvion yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

66 §**Toiminnan ja talouden seuranta**

Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla. ~~Valtuustotason sitovuus on vastuualuetaso, osavuosisikatsaukset viedään valtuustoon neljä kertaa vuodessa 31.3., 30.6, 30.9. ja 31.12.~~

67 §**Talousarvion sitovuus**

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

~~Määrärahat ja tuloarviot ovat bruttoperiaatteella sitovia.~~

Kunnanhallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntaa sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kunnanhallituksen on viipymättä tehtävä valtuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

68 §**Talousarvion muutokset**

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen johtokuntatasoisten sitovien tavoitteiden muutoksista. Valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden muutoksista päättää valtuusto.

69 §**Omaisuuuden luovuttaminen ja vuokraaminen**

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

70 §**Poistosuunnitelman hyväksyminen**

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

71 §**Rahatoimen hoitaminen**

Kunnan rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle. Muutoin kunnan rahatoimesta vastaa kunnanhallitus.

~~Pitkäaikaisista antolainoista (yli vuoden) päättää kunnanvaltuusto.~~

~~Rahatoimen käytännön hoitamisesta vastaa talous- ja hankepäällikkö.~~

72 §**Maksuista päättäminen**

Valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kunnanhallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

73 §**Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut**

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euronmääristä.

III OSA Valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

~~Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.~~

11 luku Ulkoinen valvonta

~~Ulkoinen valvonta on riippumaton toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta ja sen tärkein osa on hallinnon ja talouden tarkastus eli tilintarkastus. Tilintarkastuksen tehtävänä on järjestelmällisen, asiantuntevan, riippumattoman ja eri intressitahojen edut huomioon ottavan ulkoisen valvonnan toteuttaminen. Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastajan tehtävänä on myös tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.~~

~~Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunnan keskeinen tehtävä on toiminnan tuloksellisuuden arviointi. Arviointi kohdistuu sekä kunnan omalle toiminnalle että tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Keskeinen arvioinnin kohde on kunnanhallitus.~~

~~Hallintosäännössä voidaan määrätä ulkoisen valvonnan ja tarkastuksen organisoinnista eli tarkastuslautakunnan kokoonpanosta ja tehtävistä, tilintarkastusyhteisön toimikaudesta, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien työnjaosta ja yhteistyöstä sekä mahdollisesta tarkastushenkilöstöstä. Tarkastuslautakunnan kokoonpanosta määrätään 9 §:ssä.~~

74 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta

~~Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.~~

~~Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja.~~

~~Sisäinen valvonta on osa johtamista. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.~~

75 §

Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 18 luvun määräyksiä.

76 §

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunta

1. Hyväksyy tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman.
2. Seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
3. Huolehtii, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.
4. Tekee tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

77 §

Sidonnaisuusilmoitukseen liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

78 §**Tilintarkastusyhteisön valinta**

Tilintarkastusyhteisö valitaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

79 §**Tilintarkastajan tehtävät**

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

80 §**Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät**

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

81 §**Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi**

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

12 luku

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

82 §

Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä

1. Hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat.
- ~~2. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta,~~
- ~~3. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan,~~
4. Valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti.
5. Antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- ~~6. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan~~

83 §

Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

84 §

Viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanjohtaja, toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esihenkilöiden vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

85 §**Sisäisen tarkastuksen tehtävät**

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

13 luku

Varautuminen ja valmiussuunnittelu

86 §

Varautuminen

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan kunnan tehtävien ja palveluiden mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valtuusto luo päätöksillään edellytykset kunnan varautumisella ja valmiussuunnittelulle.

Kunnanhallitus päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun järjestämisen käytännön toteutuksesta valtuuston päättämien periaatteiden mukaisesti.

Kunnan varautumista johtaa kunnanjohtaja ja valmiussuunnittelua koordinoi tekninen johtaja.

Toimialajohtajat vastaavat palvelutuotannon toimialansa osalta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

IV OSA

Valtuusto

14 luku

Valtuuston toiminta

87 §

Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Puheenjohtajisto valitaan 2 vuoden toimikaudeksi.

Valtuustossa on 2 varapuheenjohtajaa.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja valtuuston sihteerinä toimii valtuuston määräämä viran- tai toimenhaltija.

88 §

Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus. Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. ~~Puolueen-
määstä-eronneiden-
valtuutettujen-
muodostaman~~ Uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa ~~jo olemassa olevan puolueen~~ valtuustoryhmän nimeen.

89 §

Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. ~~Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyntä.~~ Uuteen valtuusto-ryhmään liittyvän valtuutetun on esitettävä valtuuston puheenjohtajalle esitettävän liittymisilmoituksen yhteydessä sen ryhmän kirjallinen hyväksyntä, johon valtuutettu on liittymässä.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

90 §

Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

15 luku

Valtuuston kokoukset

91 §

Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa (**julkisessa**) tilassa.

Valtuuston *suljettuun sähköiseen kokoukseen* voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käytyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

92 §

Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 5 päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

93 §

Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Valtuusto päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

94 §**Sähköinen kokouskutsu**

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti.

Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

95 §**Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla**

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Erityisestä syystä verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäinen kokousasia. Esityslistan liitteitä julkaistaan kunnan verkkosivuilla harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

96 §**Jatkokokous**

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

97 §**Varavaltuutetun kutsuminen**

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17 :§n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu. Varavaltuutetut kutsutaan kokoukseen noudattaen heidän sijaantulojärjestystään.

98 §**Läsnäolo kokouksessa**

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä. Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston **puheenjohtajilla ja heidän ollessa estyneenä varapuheenjohtajilla** on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Edustajilla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Valtuusto päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

99 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustaun päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

100 §

Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

101 §

Puheenjohdon luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohdon kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

102 §

Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

103 §

Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyyden valtuusto ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

104 §

Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

105 §

Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydetävä sähköisesti/selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydettyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä

2. puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa
3. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta siten, että ryhmäpuheenvuoro voi kestää 8 minuuttia ja muu puheenvuoro 3 minuuttia.

Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

106 §

Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouksut- sun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä ole- vista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätet- tään enemmistö päätöksellä.

107 §

Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

108 §

Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuk- sen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, pu- heenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

109 §**Äänestykseen otettavat ehdotukset**

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

110 §**Äänestystapa ja äänestysjärjestys**

Äänestys toimitetaan sähköisesti/äänestyskoneella/nimenhuudolla tai valtuuston päättämällä muulla tavalla. Äänestys toimitetaan avoimesti.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.
2. Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.
3. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

111 §**Äänestyksen tuloksen toteaminen**

Puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksena syntyvän päätöksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

112 §**Toimenpidealoite**

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite osoitetaan kunnanhallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

113 §**Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen**

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 152 §:ssä. **Pöytäkirja voidaan tarkastaa sähköisesti.**

Valtuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

114 §**Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille**

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä säädetään.

16 luku

Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

115 §

Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvässä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

116 §

Enemmistövaali

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja.

Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

117 §

Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on 5 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

118 §**Ehdokaslistojen laatiminen**

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vähintään kahden valtuutetun on allekirjoitettava ehdokaslista. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 120 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

119 §**Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto**

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

120 §**Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen**

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

121 §**Ehdokaslistojen yhdistelmä**

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

122 §**Suhteellisen vaalin toimittaminen**

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

123 §**Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen**

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

17 luku

Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

124 §

Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. **Oikeus aloitteen tekemiseen on myös nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston edustajilla.** Aloite annetaan puheenjohtajalle. **Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla.**

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain toukokuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

125 §

Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle kirjallisen kysymyksen kunnan toiminnasta ja hallinnosta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kahden (2) kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään kannatettu ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä ei asiassa saa tehdä.

126 §

Kyselytunti

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä enintään 3 minuutin pituisia kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista. Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päättä. Kyselytunti on julkinen.

Valtuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päättä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

Kysymys on toimitettava kirjallisena viimeistään kaksi (2) päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

V OSA

Päätöksenteko- ja hallintomenettely **muissa toimielimissä kuin valtuustossa**

18 luku

Kokousmenettely

127 §

Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten kokouksissa sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, jollei erikseen ole toisin määrätty.

128 §

Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Toimielin voi pitää kokouksensa sähköisessä toimintaympäristössä, jolloin kokoukseen videopuhelulla tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa käyttäen (sähköinen kokous).

Toimielimen kokous voi olla joko varsinainen kokous taikka sähköinen kokous.

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

129 §

Sähköinen kokous

Toimielin pitää kokouksen pääsääntöisesti sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käyty keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

130 §

Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

131 §**Kokousaika ja -paikka**

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

132 §**Kokouskutsu**

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

133 §**Sähköinen kokouskutsu**

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti.

Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

134 §**Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla**

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamisintressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esityslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

135 §**Jatkokokous**

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

Jatkokokouksen ajasta ja paikasta päättää puheenjohtaja. Jatkokokouksen päätöksentekomenettely ei tarvitse olla sama kuin alkuperäisellä kokouskutsulla on mainittu.

136 §**Varajäsenen kutsuminen**

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsitteelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

137 §**Läsnäolo kokouksessa**

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus:

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla kunnanhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan sekä
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

138 §**Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä**

Kunnanhallitus voi 2 momentista ilmenevin rajoituksin määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa.

Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen tai kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan, valtuuston tilapäiseen valiokuntaan eikä vaalilaissa säädettyihin vaalitoimielimiin.,

139 §

Kokouksen julkisuus

Kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Jos toimielin päättää pitää julkisen sähköisen kokouksen, yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

140 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

141 §

Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

142 §

Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

143 §

Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimielin voi ratkaista asian päätöksellään vain perustellusta syystä.

144 §

Esittelijät

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hallintojohtaja.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa esittelijänä toimii sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja teknisessä lautakunnassa tekninen johtaja. Rakennuslupajaoston esittelijänä toimii rakennustarkastaja.

Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen hänen sijaisekseen määrätty toimii esittelijänä.

Esittelystä tarkastuslautakunnassa määrätään 75 §:ssä.

145 §

Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Vaalilaissa säädetyissä vaalitoimielimissä asiat päätetään kuitenkin puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle päätösehdotuksen.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (pohjaehdotus). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päättä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimielin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

146 §

Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

147 §**Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi**

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehoituksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

148 §**Ehdotukset ja keskustelun päättäminen**

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

149 §**Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen**

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimitelimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimitelimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimitelimen päätökseksi.

150 §**Äänestykseen otettavat ehdotukset**

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

151 §**Äänestys ja vaali**

Äänestykseen sovelletaan muilta osin, mitä 15 luvussa määrätään äänestysmenettelystä valtuustossa.

Vaalin toimittamista koskevat määräykset ovat 16 luvussa.

152 §**Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen**

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

Järjestäytymistietoina

- toimielimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Asian käsittelytietoina

- asiaotsikko
- **asian yksilöivä asiatunnus**
- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävä mielipide

Muuna tietoina

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajan allekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjänvarmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta

- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset sekä muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemissä päätöksissä.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatimisesta.

153 §

Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

19 luku

Muut määräykset

154 §

Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä **sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa**, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

155 §

Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain toukokuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

~~Jos aloitteen tekijänä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.~~

156 §

Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

157 §**Asiakirjojen allekirjoittaminen**

Valtuuston ja kunnanhallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen, sitoumuksen, **toimituskirjan** ja kirjelmän allekirjoittaa kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja ja varmentaa hallintojohtaja tai talous- ja hankepäällikkö, jollei kunnanhallitus ole päättänyt toisin. **Käytettäessä allekirjoittamiseen sähköistä järjestelmää, jolla voidaan varmentaa henkilöllisyys joko vahvaa sähköistä tunnistautumista tai muuta luotettavaa tapaa hyödyntäen, niin nimenkirjoitusoikeutettu henkilö voi allekirjoittaa asiakirjan yksinkin ilman varmentajaa.**

Muun toimielimen päätökseen perustuvan sopimuksen, sitoumuksen, toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa toimielimen puheenjohtaja tai toimialajohtaja.

Toimielimen pöytäkirjanotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämissään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

158 §**Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen**

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja sekä toimialajohtajat.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan toimialan johtava viranhaltija.